

FOGORVOS FUVOLISTA

Adorján András fuvolaművész vendégfellépése
a Magyar Szimfonikus Zenekar koncertjén

Március közepén a Pesti Vigadó vendége volt Adorján András. A rendkívül szerény fuvolaművész a Magyar Szimfonikus Zenekar — ez alkalommal Antal Mátyás dirigálta — meghívására jött Münchenből Budapestre, és vitte fantasztikus sikerre Mozart G-dúr fuvolaversenyét, Hacsaturján hegedűversenyének fuvolaátíratát, majd a közönség szünni nem akaró ünneplésének köszönhetően ráadásaként Doppler Magyar fantáziáját, valamint Popp Csárdását. Kár, hogy a szakma képviselői és a kritikusok — feltehetően az épp abban az időben zajló Tavasz Fesztivál zsúfolt programja miatt — nem voltak részesei a briliáns technikájú művész kifejező játéknak. A koncert napján, a zenekari főpróba után kerestük meg a vendégfuvolistát.

➤ „...egy igazi mester, fuvolája hangja, mint Pavarottié” — ilyen és hasonló méltatásokkal jellemzi Önt a Washington Post és a The Boston Globe. A zenei világ pedig generációja első fuvolásai között tartja számon. Mesterkurzusokat ad számos kontinensen, nemzetközi fesztiválok rendszeres és aktív résztvevője, és 1987-től a Kölni Zeneiskola professzora. Mint gyakorló muzsikusz és mint tanár, mit gondol: kiből válhat jó fuvolista, aki ezen a nehéz hangszeren sikereket érhet el?

— Még mindig nem olyan bizonyult technikailag, mint más fúvóshangszer. Ezt elsősorban a müncheni fuvolistának és hangszerkészítőnek, Theobald Böhmnek köszönhetjük, aki a múlt században

forradalmasította a fuvolát, a legrégibb instrumentumok egyikét, melynek a kőkorszakból származó kezdetleges őst feltehetően csontból készítették. Később — mint ismeretes — fából, majd ezüstből, aranyból gyártották, illetve gyártják — a legkitűnőbbeket az Egyesült Államokban és Japánban. Több kollégával együtt az ezüst fuvolát használjuk szívesebben — előnyösebb intonációja miatt — a szebb hangzású aranyból. De azt hiszem, majdan mindenkinek fülében él egy jellegzetes fa-hangzás. Ma már újra lehet elvéve olyan gyártókat találni, akik visszatértek a fafuvola készítéséhez. Magam is rendeltem egyet, mert meggyőződésemmel, hogy hamarosan ismét reneszánszát éli.

Ami a jó fuvolistát illeti, természetesen alapvető és elengedhetetlen a muzikalitás és a hangszer megszólaltatásához szükséges jó fogazat. Az a növendék szerencsés, aki kezdettől jó kezekbe kerül. Sajnos, a neves tanárok kezdőkkel nem foglalkoznak. Egyrészt többnyire türelmetlenek, másrészt a fellépésük miatt nincs idejük. Ezen nehéz változtatni.

➤ Akkor lehetett Ön kezdő muzsikusz, amikor Magyarországot elhagyva 12 évesen szüleivel Dániában telepedett le 1956-ban. Később fogorvosként diplomázott Koppenhágában 1968-ban. Mikor lett a fogorvosból fuvolista?

— Fordítva történt. A fuvolistából lett időközben fogorvos. Gyerekkorom óta tanultam zenét, és bár nagyon szerettem a hangszeremet, szüleimmel együtt fontosnak tartottuk egy biztos megélhetést garantáló diploma megszerzését, az akkor még körvonalakban sem látható kiemelt zenei pálya mellé. Beülhettem volna egy gyenge zenekar-

ba, mint másodvonalbeli fúvós, és akkor azt hiszem, az ember inkább fogat húz. De szerencsémre nem így történt. Jó zenekarokba kerültem...

➤ És nemzetközi karrierje széles ívet futott be. Fuvolaversenyek nagydíjait nyerte Koppenhágában, Montreuxben, majd Párizsban. Később Stockholmban, Kölnben, Baden Badenben és Münchenben lett élvonalbeli zenekarok első fuvolása. Több mint 80 lemezt és CD-t készített, melyeken kortárs szerzők művei épp úgy megtalálhatók, mint az Ön által újra felfedezett, elfelejtett komponisták: Benda, Bloch, Doppler, Hummel, Roman, Spohr és mások szerzeményei.

— Ez utóbbinak egyetlen oka a rendkívül szegény fuvolairodalom. A szerzők nem kényeztettek el bennünket, ezért gyakorta játszom át-dolgozásokat. De nyugodtan állíthatom, hogy mestermű nem veszett el. Nem véletlen, ha egy alkotás feledésbe merül.

➤ Mint azt a fentiek is igazolják, Ön népszerű, világjáró művész. Nálunk azonban nem igazán ismert...

— Ritka vendég vagyok Magyarországon. Négy évvel ezelőtt koncerteztem először jelenlegi partnereimmel, — az azóta rengeteget fejlődött — Magyar Szimfonikus Zenekarral. Azt megelőzően a Liszt Ferenc Kamarazenekarral, három esztendője pedig az Operaház zenekarával léptem fel egy-egy alkalommal. Ha hívnak, nagyon szívesen jövök gyakrabban is.

☞ Ráksi Katalin